

جنگ آلمان و شوروی

قبل از تسلیم اعلامیه کتبی هریک از سفراشفاها وضعیت دولت متبوعه خود را تشریح نمود. سفیر دولت شوروی چنین اظهار داشت. دولت شوروی از چندی قبل حتی در ماه مارس ۱۹۴۱ (یعنی هنگامیکه پیمان آلمان و شوروی هنوز بقوت خود باقی بود) دولت ترکیه را از بی احساس بودن شایعات راجع باینکه اگر دولت ترکیه وارد جنگ گردد دولت شوروی از موقعیت استفاده نموده بوی حمله خواهد کرد مطمئن ساخت و تأکید نمود که اگر این کشور برای دفاع از خاک خود بجنگ پردازد دولت شوروی بیطرفی کامل اختیار خواهد کرد. پس از حمله خائنانه آلمان بخاک شوروی دائره تبلیغات آلمان برای تیره ساختن روابط سیاسی بین روسیه و ترکیه سخت مشغول فعالیت گردید. از لحاظ اخیر و از نقطه نظر آنکه در یک چنین موقعیت سخت بین المللی بینهایت لازم بنظر میرسد که بین دولتین شوروی و ترکیه راجع بروابط سیاسی بین سه کشور روسیه، ترکیه و انگلستان مذاکراتی بعمل آید لذا دولت شوروی مرا مامور نمود است که این اعلامیه را تقدیم دارم.

سفیر دولت انگلستان چنین اظهار داشت:

- در اثر شدت تبلیغات ضد شوروی آلمانیها در ترکیه دولتین انگلستان و شوروی چنین صلاح دیدند که برای رفع هر گونه تردید از دولت ترکیه جهت
- اخذ رویه سیاسی نسبت به انگلستان و روسیه مشی سیاسی خود را نسبت به ترکیه اعلام دارند.

این هر دو اعلامیه از طرف دولت ترکیه با خرسندی کامل پذیرفته شد.

در این موقع کمک های فنی دولت انگلستان بدولت شوروی ادامه داشت. عده ای از کارمندان وزارت خانه های امنیت داخلی و کارشناسان ضد هوایی بمسکو اعزام گردیدند. در نتیجه تلفات سنگینی که باره های جنگی و هواپیماهای شوروی وارد آمده بود و همچنین خطراتی که متوجه مناطق صنعتی واقع در حوالی مسکو، لنین گراد، بخارکف، تولوا (۱)، و حوزه رودخانه، دن (۲)، شده بود دولت انگلستان ناگزیر بود قسمتی از ادوات جنگی و مهماتی را که برای نیروهای داخلی و خارجی خود کشور لازم بود ابتدا از راه آرکانزل، و سپس از طریق خلیج فارس بسوی روسیه کسپل دارد. در اینجا باید اذعان نمود که در تمام ماه ژوئیه و اوائل ماه اوت عدم موفقیت آلمانها در پیشروی و همچنین مقاومت سخت ارتش شوروی یک قسم رضایت و آسودگی خاطر در محافل سیاسی انگلستان ایجاد کرده بود که نیست هائیکه همیشه معتقد بودند که ارتش شوروی از نیرومندترین ارتش های دنیا بشمار میرود، متفکرین پرآرزویی که ایمان داشتند آلمان در یک جنگ طولانی تاب مقاومت نداد و منتظر بودند که آلمانها بزودی بر علیه سران نازی بشورش پردازند، کوه فکرائی که افکار واهی راجع به اهدام نازیها و کمونیست ها به دست یکدیگر و بنفع انگلستان دموکرات در محیله خود (بدون توجه باینکه کمکست قسمت بزرگی از روسیه اروپا با تمام منابع پر بها و زرخیزش تحت تصرف آلمانها در آید) میپروراندند و بالاخره آنهائیکه در صدد جستجوی بهانه ای برای تولید رخوت و سستی بودند در ایجاد حس خوش بینی نسبت بآتیه کمک فراوان مینمودند. این خوش بینی و رضایت خاطر مدت زیادی بطول قیامجامید و در ماه سپتامبر حتی خوش بین ترین فرد انگلیسی مجبور بود اذعان نماید که روسها در فشار سختی هستند صنایع جنگی آنان زیان فراوانی دیده و تلفاتشان از لحاظ افراد تعلیم دیده و ادوات جنگی بینهایت سنگین میباشد.

در این موقع کنگره اتحادیه پیشه وران نقش بزرگی بازی نمود و در یکی از جلسات اتحادیه مستر «اتلی» (۱) که سمت نمایندگی حزب کارگر را داشت اعضاء کنگره را مخاطب قرار داد و گفت:

«حصول پیروزی مستلزم بالاترین فداکاری از طرف ما است..... ما»
 «نباید هرگز این فکر را بخود راه دهیم که پیروزی بوسیله دیگران برای ما»
 «حاصل خواهد شد هر کسی باید بالاترین درجه همت و کوشش را مبذول دارد»
 «سروالتیرستین» (۲) پس از مورد تحسین قرار دادن فداکاری و شجاعت ارتش سرخ چنین گفت:

«من باید شمارا متوجه خطر بزرگی نمایم. موقعی که دولت شوروی داخل»
 «جنگ شد در ضمن هیچانهای شدید یکموقع خوش بینی و رضایت حاکی از آنکه»
 «جنگ ممکنست در مدت کوتاهی (بدون آنکه محتاج به بالاترین درجه فداکاری»
 «و کوشش از طرف ما باشد) پایان یابد در ملت انگلستان ایجاد شد.....»

در عین حال کنگره تصمیم طبقه کارگر انگلستان را برای بذل مساعی در انهدام رژیم «فاشیزم» و «نازیسم» تأیید نمود، موافقت انگلستان و آمریکا در کنفرانس «اتلانتیک» را مورد تصویب قرار داد و عهده دار گردید که بالاترین کمک را بکشور شوروی بنماید.

در لندن، واشنگتن و مسکو موضوع کمک دولت آمریکا بروسیه یکی از موضوعهای برجسته و مهم را تشکیل میداد. در اواخر ماه ژوئیه مستر «هری هاپکینز» (۳)، رئیس اجرای قانون «وام و اجاره»، با تفاق دو کارشناس نظامی آمریکا وارد «مسکو» گردید. در روز سی ام ژوئیه مستر «سمرولز» (۴)، اعلام داشت که مستر «هاپکینز» طبق دستور مستر «روزولت»، رئیس جمهور آمریکا برای مذاکره و ارسال مواد جنگی از آمریکا بمسکو اعزام گردیده است. مستر «هاپکینز» از «استالین»، ملاقات نمود و از طرف مستر «روزولت»، پیامی بدین مضمون بوی داد که ملت آمریکا مقاومت دلیرانه ارتش سرخ را در برابر نیروی

(۱) Attlee

(۲) Sir Walter Citrine

(۳) Harry Hopkins

(۴) Sumner Welles

مهاجم آلمان مورد تمجید و تحسین قرار داده و اطمینان میدهد که ملت آمریکا «هیتر» را دشمن خود تصور می نماید و معتقد است که هر کس باوی بچسبک در آید راه راست می پیماید. «استالین» در ضمن پیام شخصی بمستر «روزولت» از پیشنهاد مساعدت دولت آمریکا اظهار قدردانی نمود. از طرف دیگر در «واشنگتن» بین مسیوه او مانسکی (۱) «سفیر دولت شوروی و سپهبد» گلیکف (۲) که از لندن باتفاق هیئت اعزامی نظامی شوروی با آمریکا رفته بود مذاکرات لازم بعمل آمد.

مذاکرات نخست بکنندی پیشرفت مینمود و روسها در آغاز امر از افشاء مقدار ادوات و آلات جنگی و مهمات و ذخیره خود امتناع میورزیدند. بالاخره در روز سوم اوت امضاء پیمان آمریکا و روسیه اعلام گردید. مسیوه او مانسکی «اظهار داشت که دولت آمریکا در موقع میادله یاد داشت پیمان تجارتی هر ساله خود را تجدید نموده و عهده دار گردیده است که در ارسال آلات و ادوات جنگی تسهیلات لازم بعمل آورد و همچنین تقاضای دولت شوروی را در مورد اعطاء تسهیلات کشتی رانی برای حمل کالاهای تجارتی بروسیه مورد بررسی قرار دهد. در روز هشتم ماه اوت دولت آمریکا مقدار زیادی از اجناس سفارشی دولت شوروی را (ابزارهای صنعتی، ماشینهای مخصوص حفر چاههای نفت و سایر ماشینهای صنعتی) آزاد نمود، برای حمل آنها بمقصد روسیه اقدامات لازم بعمل آورد، در صدور پروانه های مربوطه تسهیلات بیشتری قائل و در اجرای سفارشات تجارتی به دولت شوروی حق تقدم داد. در هفتم ماه اوت دولت آمریکا چهار کشتی نفت کش آمریکائی برای حمل بنزین هواپیما بدولت شوروی واگذار نمود. در کنفرانس «آتلانتیک» اقدام مؤثر دیگری از طرف دولتین انگلستان و آمریکا بعمل آمد و در شانزدهم ماه اوت از طرف دولت انگلستان اعلام گردید که «روزولت» رئیس جمهور آمریکا و «چرچیل» نخست وزیر انگلستان پیام زیر را به «استالین» فرستاده اند:

(۱) Oumansky

(۲) Golikov

« پس از مطالعه گزارشیکه مستر هری هایپکینز ، در مراجعت خود از ، مسکو تهیه نموده بود از موقعیت استفاده نموده ، برای یافتن وسیله کمک ، بکشور شما که اینطور دلیرانه در مقابل حمله نازیها مقاومت کرده اید بمذاکره ، پرداختیم . ما فعلا برای تهیه حداکثر آلات و ادواتی که بدان احتیاج مبرم دارید ، مشغول تشریک مساعی هستیم . تا بحال چندین کشتی مملو از ادوات جنگی و مهمات سواحل ما را ترك گفته و در آتیه کشتیهای بیشتری روانه خواهند شد . احتیاجات و تقاضاهای شما و نیروی مسلح ما میتواند فقط در اثر اطلاع کامل ، از چندین عامل که در موقع پیش بینیهای لازم باید در نظر گرفته شوند مرتفع گردد . برای آنکه بتوانیم تصمیم سریع راجع به تقسیم منابع مشترک خود اتخاذ نماییم بهتر آن میدانیم که کمیسیونهای در مسکو ، با حضور نمایندگان عالی رتبه ما که بتوانند در اطراف مسائل مربوطه مستقیماً با شما مذاکره نمایند ، تشکیل گردد . اگر شما با تشکیل چنین کمیسیونی موافقت لازم بتذکر میدانیم ، که تا موقعیکه آن کمیسیون تصمیمات مقتضی اتخاذ نموده ما در ارسال آلات ، جنگی و مهمات لحظه ای فروگذار نخواهیم کرد ما باید اکنون افکار خود را ، متوجه اتخاذ روش سیاسی برای یک مدت طولانی بنمائیم زیرا قبل از بدست آوردن ، پیروزی کامل که بدون آن کوششها و فداکاریهای ما بی نتیجه خواهد ماند ، باید راه طولانی و سختی را به پیمائیم . »

« جنگ در چندین جبهه ادامه دارد و قبل از آنکه پایان یابد جبهه های ، دیگری تشکیل خواهد شد . منابع ما اگرچه فراوان است معیناً محدود میباشد ، و برای آنکه بتوانیم بکوشش خود بیا فزائیم باید بدانیم که این منابع در کجا ، و در چه موقع باید بمصرف برسند . این سیاست باید در باره ادوات جنگی ، و مهمات و هم در باره مواد اولیه بموقع اجرا گذارده شود . ما میدانیم که مقاومت ، دلیرانه اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی چه اهمیت حیاتی برای شکست رژیم ، هیتلری دارد و بدین جهت متوجه این امر میباشیم که در طرح نقشه راجع به اختصاص ، دادن منابع مشترک خود بر روسیه نباید حتمی کمترین مسامحه ای بنمائیم . »

در روز ۱۶ ماه اوت هیئت اعزامی بازرگانی انگلستان در روسیه پیمانی با دولت شوروی برای مبادله کالاهای بازرگانی بین دو کشور براساس پایابای امضاء نمود. دولت انگلستان ده میلیون لیره اعتبار با بهره سالانه ۳ درصد برای مدت پنج سال بنام دولت شوروی باز نمود. این مبلغ اگر چه نسبتاً کم بود و هم‌زمان طور که خبرنگار سیاسی روزنامه «تایمز» نگاشته ممکن بود بعداً در موقع احتیاج افزایش یابد. در آنروز صبح «استالین» سفرای آمریکا و انگلستان را بحضور خود پذیرفت و پس از دریافت پیام «روزولت» و «چرچیل» از «سراستافر» کریپس» سفیر دولت انگلستان و «مستر» «شتاین هاردت» (۱) سفیر دولت آمریکا درخواست نمود که تشکرات قلبی ملت و دولت شوروی را در مورد پیشنهاد کنگره بدولت شوروی بمستر «چرچیل» و «مستر» «روزولت» ابلاغ نمایند. ضمناً اضافه نمود که با پیشنهاد تشکیل کمیسیون مرکب از نمایندگان سه کشور راجع به تقسیم مواد اولیه و ادوات جنگی در «مسکو» موافقت کامل داشته و برای آنکه یک چنین کمیسیونی زودتر تشکیل شود با اقدامات لازم خواهد پرداخت.

در روز بیست و نهم ماه اوت «مستر» «روزولت» اظهار داشت که «مستر» «اورل هریمن» (۲) «نماینده» اداره «کل» و «ام» و «اجاره» در لندن بسمت ریاست هیئت اعزامی به «مسکو» انتخاب و «مستر» «جان بیگز» (۳) که «وقتی» دارای مقام وزارت در آمریکا بوده بسمت معاونت «مستر» «هریمن» انتخاب و در «غیا» بوی وظایف محوله را انجام خواهد داد. در روز چهارم سپتامبر دولت انگلستان اعلام نمود که «لرد» «بیور» «بروک» (۴) بریاست هیئت اعزامی انگلستان در کنفرانس «مسکو» منصوب گردیده است. سایر نمایندگان انگلستان عبارت بودند از «اعضاء» هیئت نظامی اعزامی انگلستان به «مسکو» «کاپیتان» «بالفور» (۵) «عضو» پارلمان انگلستان و «معاون» پارلمانی وزارت هوا پیمانی، «سر» «لشکر» «سر» «هیستینگز» «ایزمی» (۶) یکی از «افسران» ارشد وزارت دفاع و «سر» «لشکر» «مکردی» (۷) «اعضاء» هیئت «مستر» «هریمن»

(۱) Steinhardt

(۵) Balfour

(۲) Averell Harriman

(۶) Hastings Ismay

(۳) John Biggers

(۷) Macready

(۴) Beaverbrook

از امیرال «ستندلی» (۱) سپهبد «امبیک» (۲)، سر لشکر «برنز» (۳) سروان «توماس» (۴)، مستر «بت» (۵) یکی از کارمندان اداره محصولات، کلنل «گروس» (۶) رئیس شعبه حمل و نقل ستاد ارتش آمریکا و سایر افسران و کارمندان متخصص تشکیل میشد.

قبل از آنکه وارد بیور بروک، هازم «مسکو» گردد از کارخانه‌های ارا به جنگی انگلستان درخواست نمود که در تولید فرآورده‌های خود کوشش فوق العاده نمایند زیرا ارا به‌های جنگی مهم‌ترین ادواتی بودند که دولت شوروی به آنها بیشتر از همه نیازمند بود. دولت شوروی دارای بهترین ارا به‌ها بود لکن کارخانه‌های روسیه نمیتوانستند از عهده جبران خسارات وارده بر ارا به‌ها برآیند و علاوه بر آن تعدادی از کارخانه‌های ارا به سازی شوروی در نتیجه پیشروی سریع آلمانها مورد تهدید ویرانی قرار گرفته بود. وزیر کار برداری انگلستان از کارگران کارخانه‌های ارا به سازی تقاضا نمود که کوشش خود را مضاعف نمایند و گفت که کلیه ارا به‌های ساخته شده در یک هفته از ۲۲ تا ۲۹ سپتامبر بجهت روسیه اعزام خواهند شد و ضمناً اضافه نمود:

«تا آخری رخ نخواهد داد و در آنچه ارا به‌های بیشتری خواهیم فرستاد»
 «ارابه‌های جنگی را که شما از هفته آینده خواهید ساخت برای بازی کردن نقش»
 «خود در میدان جنگ بروسیه اعزام خواهند شد پس ای کارگران کارخانه‌های ارا به سازی بکوشید تا در کمک بروسیه برای شکست وحشیان مهاجمی که این»
 «شکنجه و عذاب را بر بشر وارد آورده‌اند موفق شوید»

در ۲۹ سپتامبر دولت انگلستان رسماً اعلام نمود که در سه ماهه سوم سال ۱۹۴۱ کارخانه‌های ارا به سازی انگلستان موفق گردیدند که بیش از محصول سال ۱۹۴۰ تولید نمایند. دولت انگلستان علاوه بر ارا به‌های جنگی هواپیماهای شکاری که روسها برای مقابله با هواپیماهای عمودرو آلمان بدان نیازمند بودند بروسیه اعزام داشت.

(۱) Standly
 (۲) Embick
 (۳) Burns

(۴) Thomas
 (۵) Batt
 (۶) Gross

هیئت های اعزامی انگلستان و آمریکا در شب ۲۸ سپتامبر وارد مسکو گردیدند و مسیو مولوتف، کنفرانس را افتتاح نمود. در این کنفرانس نمایندگان دولت شوروی عبارت بودند از مارشال، ورو شیلف، مسیو میکویان، (۱) کمیسرامور بازوگانی مسیو مالیشف، (۲) رئیس هیئت مهندسين، آمیرال، کوزنتسوف، (۳) وزیر دریاداری شوروی، مسیو و شا کورین، (۴) وزیر هواپیمائی و مسیو و یا کولوف، (۵) رئیس اداره توپخانه وزارت دفاع. ضمناً يك هیئت نظامی مرکب از ۷ نفر برای خرید آلات و ادوات جنگی از روسیه وارد آمریکا گردید. اعتبار دولت شوروی در آمریکا ابتدا در ماه اوت باز شد و در ماه سپتامبر شرکت ساختمانی مال، صد میلیون دلار برای خرید آلات و ادوات جنگی در اختیار دولت شوروی گذارد. در اواسط ماه سپتامبر مستر دینگل فوت، (۶) وزیر پارلمانی وزارت اقتصاد جنگ انگلستان اعلام داشت که در هفته اول ماه ژوئیه کشتیهای حامل مواد اولیه بسوی روسیه اعزام گردیدند.

بطور کلی ما بین ششم ژوئیه و ۱۳ سپتامبر دولت انگلستان معادل پانزده میلیون لیره مواد اولیه بغیر از آلات جنگی، هواپیما و مهمات بر روسیه ارسال داشت. در روز بیست و ششم ماه سپتامبر مسیو مایسکی، سفیر دولت شوروی در انگلستان بژنرال دو گل، (۷) اعلام نمود که دولت شوروی ویرابه پیشوائی فرانسه آزاد برسمیت می شناسد و در نامه هاییکه ما بین این دو در دو بدل شد مسیو مایسکی، اظهار داشت که دولت وی مصمم است پس از حصول پیروزی در احیاء عظمت و استقلال فرانسه مساعدت نماید و ژنرال دو گل، پس از اظهار تشکر گفت که تا پیروزی نهائی دوش بدوش دولت شوروی و متفقین خواهد جنگید و از هیچ گونه مساعدتی بر روسیه دریغ نخواهد نمود.

(۱) Mikoyan

(۲) Malyshev

(۳) Kuznetsov

(۴) Shakurin

(۵) Yakovlev

(۶) Dingle Foot

(۷) De Gaulle

عقیده عمومی بر این بود که در این موقع مأمورین سیاسی آمریکا در واتیکان، سخت مشغول عملیات بوده و مستر روزولت، از پاپ درخواست نموده بود که جنگ بر علیه «نازیسم» را جنگ مشروعی اعلام نماید. میگویند پاپ در جواب دوستانه مستر روزولت اظهار داشته بود آنهفته تنها نمیتواند خود را بیسکطرف متمایل سازد بلکه اصولاً هیچ جنگی را صحیح نمیداند.

مستر روزولت، در این موقع بیپای اطمینان داد که پس از پایان جنگ دولت آمریکا کوشش خواهد نمود تا آزادی مذهب در روسیه برقرار گردد. اخبار راجع به اینکه سران مذهب ارتودوکس، در روسیه برای پیروزی ارتش شوروی دعا نموده بودند در انگلستان و آمریکا امید تازه ای ایجاد نمود که دولت شوروی پس از خاتمه جنگ ممکنست رفتار ملایمتری نسبت به اتباع مسیحی خود اتخاذ نماید. مسیو مایسکی، در تأیید این اخبار در لندن اظهار داشت که آزادی مذهب در سراسر کشور روسیه وجود دارد لکن رئیس اتحادیه مسیحیان دنیا در یکی از روزنامهها اظهارات سفیر شوروی را نقض نمود و گفت در روسیه آزادی تعلیمات محدود به تعلیمات بر ضد مذهب است. در روسیه مدرسه با کلاسی برای آموزش اصول مذهبی باطفال وجود ندارد. هیچ کلیسایی مجاز بداشتمن کتابخانه نیست و عبادت در جاهائی مجاز است که دولت آنها را چون عبادتگاه ثبت نموده باشد.

در اوائل ماه اکتبر مستر روزولت، مستر اورل، را مأمور نمود که راجع به مسئله آزادی مذهب در روسیه با دولت شوروی داخل مذاکره گردد.

نا تمام